

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁŠŤ STRANÁCH.

<p>Predplatná cena: Na celý rok... 8.— kor. Na pol roka... 4.— " <i>Jednotlivé číslo 16 hal.</i></p>	<p>Hlavný redaktor: Dr. ALEXANDER ERNSZT Zodpovedný redaktor: JÁN BARTOS, krajinjský vyslanec Za vydavateľstvo zodpovedný: JÁN MOLNÁR, pápežský pralát</p>	<p>Redakcia a vydavateľstvo: Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify. Rukopisy sa nazpak nedávajú.</p>
---	--	--

Veľká razzia, vymetačka na Horniakoch.

Ostré vystúpenie Kresťanskej Sociálnej Ľudovej strany predsa len dosiahlo úspechov. Na jej doliehanie vláda sa odhodlala, že s územia Horniakov vykáže a vypráši tých mnoho túlajúcich sa haličských a rusko-poľských úžerníkov, ktorí zdražovaním tovaru a úžerou milliony si tam zadovážili. Tejto špinavej, príživníckej bandy pokračovanie bolo už neznesiteľné po celom tom kraji. Najväčšie zločinstvá páchali zvlášte na poli obchodu s vínom.

Nariadenie vlády previedly finančná direkcia a pohraničná polícia a prekutaly v prvom rade mestá:

Sátoraljauhely, Miskolcz, Érmihályfalva, Beregszász, Ungvár, Munkács, Bodrogkeresztúr, Szerencs, Tokaj, Nyiregyháza, Szatmárnémeti, Bártfa, Homonná, Kisvárd, Nagymihály, Mátészalka a Mezőlaborecz.

Razzia viedla k neočakávaným veľkým úspechom. Pohraniční policajti prekvapili v kaviarňach, hostincoch a po iných miestach kšeftujúcich špekulantov, zväčša poľských židov, tie miesta, kde s veľkým krikom čachrovali, obstali policajti a žandári, aby ani jeden z týchto dobrých vtákov nemohol sa vyklznúť. Na okolí Tokaju táto sberba kšeftovala zvlášte s vínom, ktorého cena dražela so dňa na deň, lež polícia našla aj veľké zásoby iných skrytých článkov potravných, štrímfiel, evertán, kože na podrážky, obrovské obnosy hotových peňazí, zmenky a kontrakty o špinavých kšeftoch milliony obnášajúcich. V **Sátoraljauhelyi** v Ústrednej kaviarni lapili 160 kšeftárov, ktorých hneď prekutali a našli u nich vyše dvoch millionov korún peňazí. Po prevedenom vyšetrovaní, kšeftárov hneď aj odanili, len v **Sátoraljauhelyi** posbírali 290.000 korún dane. Poľskí židia mali peniaze pozašívané v špinavých kaftanoch pod futrom. Keď videli, že ich odaňujú na základe u nich nájdených listín, ktorý ešte stihol, potrhali zmenky a objednavacie listy, ktoré mal pri sebe, niektorí tieto papiere pojedli.

V **Mátészalke** našli skrytého tovaru v hodnote 700.000 korún, pri čom ešte tam prevedená razzia štátu doniesla jedonmillion osemstotisíc korún dane. Z tohoto 600.000 korún lapení poľskí židia tam na ffaku vyplatili, jedonmillion a dvestotisíc korún ale je zabezpečené. Tie chýry, že žandári pri razzii v **Mátészalke** páchali ukrutnosti, že vošli do synagógy, že tam zbili rabína a aj jedného starého žida, ktorý pri tom na srdce šlakom bol porazený a umrel, pri zavedenom prísnom vyšetrovaní dokázaly sa ako zlostné a pravde nezodpovedné vymysleniny. Do synagógy v **Mátészalke** žandári a policajti ani len nevkrčili.

V **Ungváre** lapili 29 poľských židov, 22 vojenských úskokov a shabali 70 metr. centov pašovanej múky.

V **Bodrogkeresztúre** poľskí židia, ako sa dozvedeli, že sa blíži razzia, povyskakovali z domov a cez záhrady bežali do hory, tak že opravdovú poľovačku treba bolo zariadiť, aby ich polapali. Jedon krdel poľských židov utiekol tu do rituálneho kúpeľa a títo ľudia, tak ako boli oblečení, skočili do vody, nazdávali sa, že tam polícia za nimi nepôjde. Keď ale videli, že policajti aj ta prišli, až po krky ponorili sa do vody a dušili sa, že sú oni celkom pokojní ľudia a že len preto sem prišli, aby sa okúpali. Táto výhovorka im ale nič nepomohla. Po jednom museli ísť von z vody a podrobiť sa procesu vyšetrovania a ospravedlnenia. Iných museli s povál sohnat, kde sa v sene skrývali, každý sa dušil a prisahal, že je celkom nevinný a len vtedy umkli, keď našli u nich pudiláre, preplnené tisíckami, ako nepodvratné dôkazy ich špinavého čachrovania s vínom po vidieku tokajskom.

V **Érmihályfalve** našli tých poľských židov, ktorých hlavný kapitán Rostás ako neprijemných a nevítaných cudzincov pre úžeru a zdražovanie vykázal z **Debrecína**. Našli u nich veľké zásoby skrytého tovaru, súkna, látok na odev, kože, cukru, múky, štrímfiel a sviec.

U jedného poľského žida, ktorý dotúlal sa z **Lodzu**, v sáre jeho gati našli 56.000 mariek. Boly to zcela nové tisícky, ktoré len včul doniesli z **Nemecka**. Títo úžerníci totiž pri ich špinavom čachrovaní berú ohľad

aj na valutárne konjunktúry. U druhého poľského žida v sáre jeho nohavíc — nie práve na najpohodnejšom mieste — našli 178.000 korún, u tretieho zas v špinavom kaftane zašitých našli 120.000 korún a tieto veľké obnosy k tomu mali slúžiť, aby nimi ich hnusné kšefty čo možno najrýchlejšie prevádzať mohli. Najviacerí medzi nimi pracovali s lombard požíčkami. Pri vypočítaní týchto hotových peňazí výlučne ku skupovaniu vína a tieto peniaze nachodia sa v rukách jedine tých príživníckych kšeftárov.

Človek by sa nazdával, že domorodé židovstvo teší sa tomu, že táto špinavá, príživnícka chrobač vykázaná bude z krajiny. Že tomu ale není tak a že židovstvo Uhorska pevne drží so špinavými poľskými židmi, to vidíme z nasledovného:

Zo Sátoraljauhelyu deputácie prišli ku predsedovi budapeštianskej obce židovskej a prosily ho, aby ich zaviedol ku ministerpredsedovi a predniesol mu ich žaloby, bo vraj pomery v Sátoraljauhelyi a po celých Horniakoch sú už zcela neznesiteľné. Pohraničná polícia každých osem-desať dní vydržiava tam veľkú razziu. *Polapajú všetkých židov a medzi žandarmi ženú ich na políciu, kde ich vyzliekajú, všetky peniaze a písma im odoberajú a pohraničná polícia, ako keby stáli mimo zákonov, zaobchodí s nimi dľa jej ľubovôle.*

Székely, predseda budapeštianskej obce židovskej, deputácie žid. obcí Sátoraljauhelyu zaviedol ku ministerpredsedovi a predniesol mu ich žaloby. Čo bolo vlastne vo veci? V záujme pravdy treba priklincovať tú skutočnosť, že pri celej tejto razzii nestalo sa nič iného, ako že k tomu poslané úradné medzítka poľských zdravotateľov prekutaly, poľskí židia museli dokázať, že neuskočili od vojska a zkadiaľ nabrali tak hrozitánske obnosy peňazí. Dľa mienky židov Uhorska vláda má byť nemá a slepá, keď krajinu vyžiera a najväčšie zločinstvá pácha — židovstvo.

Židovské bandy v kaftanoch sa veľmi mylia, že aj v budúcnosti bez trestu môžu vyžierať Uhorsko!

Krestansko-sociálnej Ludovej strany shromaždenie v Šárvári.

Minule veľké ľudové shromaždenie bolo v Šárvári. Karol Huszár, krajinský vyslanec Krestanskej Sociálnej Ludovej strany šárvárskeho okresu, účtoval tu za prítomnosti celej inteligencie mesta a neobyčajne veľkého počtu pospolitého ľudu z celého okresu. Robotníci a robotníčky nielen z mesta, lež aj z celého okresu prišli tiež ku shromaždeniu, bo v Karolovi Huszárovi spatrujú pravého obhájcu ich záujmov. Z mnohých obcí okresu dostavily sa ta deputácie a na čele učiteľského sboru ku shromaždeniu prišli aj početní duchovní. Krajinského vyslanca správca Ján Entzbruder privítal zápalistou rečou, v ktorej zvlášte vyzdvihol Krestanskej Sociálnej Ludovej strany účinkovanie v parlamente.

Zatým Karol Huszár v reči, cez poldruhej hodiny

trvajúcej, poukázal na parlamentárnu situáciu a na válečné rozporenie krajiny. Za hlučného potlesku a oduševneného éljenovania obecnstva podal zprávu o jeho účinkovaní v parlamente. Neobyčajnú oduševnenosť poslucháčov vyvolal, keď vykladal zásady krestansko-sociálnej ľudovej politiky a potrebnosť založenia neodvislej krestanskej strany politickej. Prepočetné obecnstvo hlbokou pozornosťou a hlučným súhlasom sledovalo tú čiastku jeho reči, v ktorej poukázal na otázky: verejného stravovania, maximovania priemyselných článkov, na veľké chyby, páchané pri rekvirovaniach, zvlášte ale keď podotknul, aké huncútstva páchajú válečnou úžerou a ako nazývajú váleční millionári. Nemalú oduševnenosť obecnstva vyzval jeho poukázaním na to, ako majú byť podporované obeť vojny a že hrdinovia vyznačení križom Karola predovšetkým hodni sú toho, aby boli účastní volebného práva. Radosť bolo vidieť, že obecnstvo jak dôkladne zná účinkovanie, ktoré Karol Huszár vyvinuje v parlamente a v tomto priemyselne vyvinujúcom sa meste jak veľmi populárne sú akcie Krestanskej Sociálnej Ludovej strany.

Sensáciou účtovnej reči bolo, keď Karol Huszár poukázal na to, ako isté medzítka verejnej správy ku veľkej majetnosti prišiel zo sdierania obecnstva a ku tomu ešte veľké zásoby obilia ukryl vtedy, keď pospolitý ľud okresu hladovať musel. Shromaždenie na to jednohlasne žiadalo, aby ten úradník hneď odstránený a prisne bol pokutovaný.

Rečník konečne spomenul i zcela bezzákladné pletky, aké zlostní a hlúpi ľudia hnusným úmyslom v poslednom čase opovážili sa rozširovať o kráľovskom páre. Hlboko zhrozené obecnstvo nad týmto, jednohlasne uzavrelo, aby predsedníctvo s osvedčením najhlbšej úprimnej sústrasti holdujúci telegramm poslalo jej veličenstvu kráľovnej.

Shromaždenie jednohlasne uzavrelo, aby s výrazom najhlbšej úcty telegrafične pozdravený bol i osvietený pán biskup stolnobelohradský, jeho Excellencia dr. Ottokár Prohászka.

Béla Geiszlinger, farár obce Felsőpaty, shromaždenie zakľúčil zápalistou rečou, ktorou krajinskému vyslancovi ďakoval za jeho neunavné, neohrozené účinkovanie v parlamente a v mene vyše 2000 prítomného obecnstva a celého okresu šárvárskeho vyslovil mu úplnú dôveru a nesklatnú oddanosť.

Udalosti svetovej vojny.

Porady na nemeckom hlavnom válečnom stáne. —
Príchod jeho veličenstva kráľa Karola.

Berlin, 16. augusta. O privítaní kráľa Karola na nemeckom hlavnom válečnom stáne oznamujú: Cisár Vilhelm, ktorý bol oblečený do rovnošaty maršalla rakúsko-uhorskej armády, v spoločnosti nemeckého veľvyslanca na viedeňskom dvore grófa Wedela, zahraničného štátneho sekretára Hintzeho a veľkého sprievodu čakal príchod kráľa Karola na nádraží. Sotva vysadol

kráľ Karol s vlaku, dvaja panovníci sa srdečne pozdravili a za krátky čas shovárali. Onedlho na to dvaja panovníci s užším sprievodom odišli z nádražia.

O udalostiach svetovej vojny z hlavných válečných stánov minulého týždňa úradne oznámili nasledovné:

Talianske bojište. 11. augusta: Víťazné odrazenie nepriateľských útokov na planine Sedem obcí, pri čom zvlášte vyznačily sa: 82., 101. a 138. pluky uhorského vojska. V Albánii nebolo zvláštnej udalosti. 12. augusta: Na talianskom fronte okrem delostreleckej palby nebolo živejšej činnosti. Talianski letúni medzi Feltre a planinou Sedem obcí na válečnú nemocnicu hodili bomby, čomu padlo v obeť viacej nemocných a opatrovníkov. 13. aug.: Zdarné a víťazné prepadnutie nepriateľských čiat na Monte Corno. 14. augusta: Zdarné a víťazné odrazenie talianskej offensívy pri úžine Tonale. V Albánii, východne od doliny Devole, naše čaty zaujaly niekoľko hlavných nepriateľských bodov. 15. augusta: Na vrchovatom benátskom fronte úplné fiasko talianskej offensívy. V Albánii, východne od doliny Devole, naše čaty dosiahly nové značné úspechy. 16. augusta: Pri Montozzo zmarily sa všetky útoky Talianov. Na Monte Cimone víťazné odrazenie nepriateľského vytrhnutia. V Albánii niet zmeny.

Západné bojište Nemcov proti Francúzom, Angličanom a Američanom. 11. aug.: Veľká offensíva antantu proti nemeckej čiare medzi Ancre a Oise. 12. augusta: Pristavenie offensívy s hroznými ztratami Angličanov a Američanov. 13. augusta: Nemecké čaty východne od Ypernu odrazily päťnásobné útoky nepriateľov. 14. augusta: Offensíva antantu oslaba, menšie srážky boli len na jednotlivých bodoch. 15. augusta: Na celom západnom fronte čiastočné srážky s hroznými porážkami nepriateľa. Nemci zostrelili 24 nepriateľských letúňov. 16. augusta: Offensíva Francúzov a Angličanov na západnom fronte sa celkom zmarila.

Macedonský front Od Ochridského jazera na západ naše výskumné oddelenia priviedly francúzskych zajatých. V zákrute Černy a od Dobropolja na západ časom vzájomná delostrelba bola veľmi prudká. Od Vardaru na východ a od našich posícii pri Serresi na západ našou palbou zahnali sme nepriateľské výskumné oddelenia, ktoré sa chcely sblížiť k našim posiciám.

Palestínsky front. Na morskom pobreží delostrelecké boje a živá letúnska činnosť. Na pobrežnom odseku zahnali sme nepriateľské výskumné oddelenia. Na ostatných častiach frontu polohovanie je nezmenené.

Antant a Rusko.

Hága, 16. augusta. Telegraphen Kompagnie oznamuje z Le Havre, že antant hľadá záminku, aby sovjetskej vláde mohol odkázať vojnu. Anglická vládna tlač žiada, aby nepriateľstvo proti Rusku súrne započali.

Fínske kráľovstvo.

Berlin, 16. augusta. «Norddeutsche Allgemeine Zeitung» z Helsingforsu dostal zpravu, dľa ktorej fínsky

republikánsky časopis «Helsing» vyhlasuje, že republikánske strany sú ochotné uzavrieť kompromiss, a síce v tom smysle, aby vláda predostrela nový návrh o voľbe kráľa a z terajšieho návrhu aby vynechala tie na práva kráľa pohajujúce sa odseky, ktoré sú republikánom proti vôli.

Záležitosť pokoja.

Nemecký zahraničný štátny sekretár o pokoji.

Köln, 15. augusta. «Kölnische Zeitung» v berlínskej zpráve pod nadpisom: «Štátny sekretár Hinze proti falšovaniu historie Lloyd-Georgom» sdeľuje: Lloyd-George vo svojom odkaze, ktorý 4. augusta toho roku upravil na anglický národ, tvrdí, že pred šiestimi mesiacmi páni Nemecka na spravodlivé a rozumné usporiadanie medzinárodných pomerov sveta pohajujúci sa návrh odmietli, složili náličnicu miernosti, Rusko si podelili a Rumunsko urobili otrokom. Nepriateľská tlač tieto tvrdenia svojou fantáziou ešte väčšmi rozfúkala. Aby na agitačný cieľ použité tvrdenia Lloyd-Georga bolo možno odmietnuť. spolupracovník «Kölnische Zeitungu» obrátil sa ku zahraničnému štátnemu sekretárovi Hintzemu s prosbou, aby sa osvedčil o Lloyd-Georgových tvrdeniach. Hintze hovoril:

— Na príslušnom politickom a vojenskom mieste o takomto rozumnom návrhu pokoja so strany antantu nič nevedia. Keby štátnici antantu vážne chceli na dorozumení zakladajúci sa pokoj, cieľom porád boli by poverili svojich splnomocnených ľudí tým, aby sa blížili k Nemecku. O tom, že by Nemecko bolo odmietlo rozumný návrh pokoja, nemôže byť ani reči. Práve v tom čase, na ktorý sa osvedčenie Lloyd-Georga pohajuje, štátnici antantu otvorene ukázali svetu svoje úmysly. Koncom decembra r. 1917. ústredné mocnosti vyzvaly antant, aby sa zúčastnil v uzavieraní smluvy pokoja v Brest-Litovsku cieľom všeobecného, na dorozumení zakladajúceho sa pokoja. Antant ale termín zúčastnenia sa vo vyjednávaní premeškal. O krátky čas na to, 5. januára roku 1918. Lloyd-George povedal reč, v ktorej tvrdil, že držanie sa ústredných mocností ukazuje úplné odmietnutie podmienok antantu a potom podrobne označil annexionálne a imperialistické válečné ciele, ktoré sa ešte aj istým kruhom Anglicka, v prvom rade anglickému robotníctvu zdaly prehnými. 8. ja-

Do pozornosti kresťanských hospodárov.

Eudová hospodárska obchod tovaru prevádzajúca
uč. sp. Budapešt. IV., Ferenciek tere 4.

výhodne zasiela

každého druhu hospodárske stroje, sejačky, šrotácky
a d' olej, kolomaz, masť ku strojom a iné potrebnosti.

Za najvyššie ceny kúpi

vino, mäd, včelský vosk, ovocie, ovocnú pálenku,
zeleniny a zelené veci, vlnu a každého druhu plodiny.

**Každý kresťanský hospodár teda vo vlastnom
záujme nech sa obráti ku vyš udanej firme!**

nuára roku 1918. nasledoval Wilsonov zo 14 bodov pozostávajúci odkaz, na ktorý 24. januára v hlavnom výbore ríšskeho snemu ríšsky kancellár gróf Hertling vyhlásil, že Wilsonova a Lloyd-Georgova reč obsahuje

Sv. Štefan, prvý apoštolský kráľ uhorský.

jednotlivé také zásady všeobecného svetového pokoja, ktoré aj my schvaľujeme. V tom istom čase aj gróf Czernin rozvinul svoj náhľad o všeobecnom odzbrojení. Dňa 5. februára roku 1918. stali sa známymi uzavretia versailleskej válečnej rady, z ktorých vysvitlo, že dľa náhľadu vývodiacich štátnikov antantu v rečiach nepriateľských štátnikov nebolo možno najst nič také, čo by znamenalo bliženie sa ku podmienkam antantistov.

— Dňa 12. febr. roku 1918. vydal Wilson svoj zo štyroch bodov pozostávajúci odkaz, ktorý určuje základy trvajúceho pokoja. V ten istý deň Lloyd-George v nižšej snemovni vylásil, že anglická vláda sa nemôže zrieknuť svojich válečných cieľov. Dňa 25. februára roku 1918. nemecký ríšsky kancellár osvedčil sa za prijatie Wilsonových štyroch bodov, ktoré však musia uznať všetky štáty. V druhej, 18. marca tohto roku povedanej reči ríšsky kancellár rozvinul, že nepriateľské štáty ešte vždy chcú pokračovať vo vojne až po naše zničenie. Ríšsky kancellár s punkta na punkt dokázal, že v tom čase, na ktorý sa Lloyd-Georgovo tvrdenie poľahuje, neukazovala sa pražiadna ochota k pokoju, tým menej k vyjednávaniu. Konečne zahraničný štátny sekretár prizvukuje, že pokračovanie vo vojne nezávisí od nás, lež od štátnikov antantu.

Zaopatrenie obcí zbožím.

Minister stravovania knieža Windischgraetz vydal nariadenie, dľa ktorého nezaopatrení cestou Válečnej obilnice smú si kúpiť zbožie pre domácu spotrebu i na dobu od 1. októbra r. 1918. do 15. augusta roku 1919. Predošlé nariadenie ministrovo totižto jednotlivcom na základe nákupných assignácií dovolilo kúpiť si zbožie pre domácu spotrebu len na dobu do 30. septembra r. 1918. Hlavné ustanovenia nového nariadenia sú:

Nedorábateľia a tí dorábateľia, ktorých domácu a gazdovskú spotrebu ich vlastná úroda úplne nezaokryla, svoju domácu spotrebu v zboží na dobu od 1. októbra r. 1918. do 15. augusta r. 1919. oprávnení sú zaopatrit si zo zásob, urodzených a opatrovaných na území obcí. Toto zaopatrenie ale môže sa stať výlučne len cestou obecného predstavenstva, v mestách cestou mešťanostu. Dľa tohto obce (mestá) pre nezaopatrených na dobu od 1. októbra r. 1918. do 15. augusta r. 1919. pripadajúcu domácu spotrebu v pšenici, raži a jačmeni do 15. októbra roku 1918. môžu kúpiť od príslušného poverenika Válečnej obilnice.

Obecné predstavenstvo (mešťanosta) o tých nedorábateľoch, ktorí svoju nezaokrytú domácu spotrebu chcú si zaopatrit v smysle tohto nariadenia, povinné je zostaviť osobitý menoslov. Obecné predstavenstvo (mešťanosta) menoslov z príležitosti kúpy povinné je odovzdať príslušnému povereníkovi Válečnej obilnice a povereník Válečnej obilnice zbožie môže vydať len vtedy, keď dostal menoslov.

Obecné predstavenstvo (mešťanosta) môže kúpiť zbožie len zo zásob, ktoré sa dorobily na území patričnej obce (mesta) a sú ešte u dorabateľa alebo u povereníka Válečnej obilnice. Nakoľko by tam dorobené zásoby nezaokryvaly všetku spotrebu do konca gazdovského roku, jednotlivých nezaopatrených bude zaopatrovať obvyklým spôsobom vrchnosť.

Obecné predstavenstvo (mešťanosta) na základe ním zostaveného menoslovu kúpené zásoby zbožia pri prevzatí povinné je zaplatiť v hotovosti. Obec s kúpenými zásobami nemôže slobodno nakladať, lež ich smie rozdeliť medzi jednotlivými nezaopatrenými len dľa úprav ministra stravovania. Po ďalšie ustanovenie z kúpených zásob pre nezaopatrených predbežne možno vyslúžiť najviac na dva mesiace postačujúce množstvo zbožia, poľahne múky.

Nakoľko obec (mesto) sama dá zomleť zbožie, mlieč môže sa len na mýto. Obec (mesto) v takýchto pádoch povinná je vyslúžiť stránke aj zodpovedné množstvo otrúb.

Povinnosťou prvého úradníka stolice a vládnych kommissárov je: obce ohľadom kúpy, uloženia, opatrovania a zomletia zbožia, rozdania zbožia, poľahne múky a otrúb medzi nezaopatrenými sprevádzať s najbedlivejšou pozornosťou a na potrestanie každého zneužitia a premeškania porobiť čo najprísnejšie poriadky. Prvý úradník právomocnosti je aj svojou osobou zodpovedný,

keď sa zásoby pokazia, ztratia alebo keď sa stanú zneužitia.

Množstvo zbožia, ktoré si jednotlivci smú zaopatriť, minister ustálil nasledovne: pre vyše 15-ročného mužského alebo ženskú pri gazdovstve mesačne 15 kilov, pre nižšie 15-ročného mužského alebo ženskú pri gazdovstve, taktiež pre členov gazdovskej rodiny mesačne 12 kilov zbožia, pre každého ostatného mesačne 10 kilov zbožia. Výnimku tvoria tí, pre ktorých minister ustálil vyššiu kvótu.

Nariadenie už vstúpilo do života.

V smysle nariadenia Válečná obilnica vyzvala svojich poverenikov, aby v obciach, ktoré patria ku ich okruhu, bez meškánia punktovne sa orientovali o veľkosti zásob zbožia, ktoré stoja Válečnej obilnici k službe a o tom, že koľko asi zbožia bude treba pre nezaopatrených a keď tieto k službe stojace zásoby neprevyšujú množstvo, ktoré sú obce oprávnené kúpiť, aby zbožie neodviezli z obcí, lež ho tam nechali, aby obce mohli kúpiť pre nezaopatrených potrebné množstvo zbožia.

Nariadenie o kukurici.

Vláda vydala nariadenie o upotrebení, privedení do obchodu a o postavení pod zátvor tohoročnej úrody kukurice. Dľa nariadenia za dorábatela kukurice treba považovať aj toho, kto za árendu, za robotu, ďalej ako konvenciu alebo ako príslušnosť v prírodine dostane kukuricu.

Nariadenie kukuricu stavia pod zátvor a kukurica len dľa ustanovení a len za podmienok nariadenia vlády môže byť privedená do obchodu. Dorábateľa teda len dľa tohto môžu upotrebiť tohoročnú úrodu kukurice.

Pre jednu vyše 15-ročnú mužskú alebo ženskú roľnícku osobu na jedon mesiac slobodno zadržat 15 kilogrammov, pre každú inú osobu 10 kilogrammov kukurice.

Pre domácu spotrebu len v tom páde slobodno zadržat kukuricu, jestli iného obilia nebolo zadržaného.

Pre gazdovskú spotrebu kukuricu možno zadržat na konvenciu, na príslušnosť farárov, iných cirkevných osôb, učiteľov, ďalej na príslušnosť obecných zamestnancov, na živnosť pre občasných robotníkov, na sadenie a pre zvieratá, jestli totiž niet iných plodín pre ne.

Na vykrmenie pre domácnosť a gazdovstvo potrebných ošipdných slobodno nechať len toľko kukurice, koľko je na tento cieľ vrchnosťou povolené, pre jedného krmníka vo všeobecnosti 6 metr. centov.

Zvyšnú kukuricu dorábatel môže odovzdať výlučne len Válečnej obilnici, alebo jej povereníkovi. Do svojho gazdovstva v druhej stolici dorábatel kukuricu previezť smie len s dovolením podžupana.

Stravovací úrad môže nariadiť vzatie kukurice pod zátvor na verejné ciele a takúto kukuricu majiteľ nesmie ani odcudzit, ani nijako upotrebiť. Jestli pod zátvor vzatá kukurica ešte neni sobratá s poľa, dorábatel na vyzvanie vrchnosti povinný je o to sa postarať. Na

vyzvanie vrchnosti ku každému metr. centu mrvene kukurice dorábatel musí odovzdať aj 10 kilogrammov kukuričných šúlkov (oklasov).

Povereník Válečnej obilnice dorábatelovi, ktorý svoju zvyšnú kukuricu dobrovoľne odovzdá pred termínom nutného odovzdania, ktorý termín však len neskôršie bude ustálený, vyše maximálnej ceny povinný je vyplatit 15 korún za každý metrický cent šlachetnej a 10 korun za každý metrický cent obyčajnej alebo miešanej kukurice.

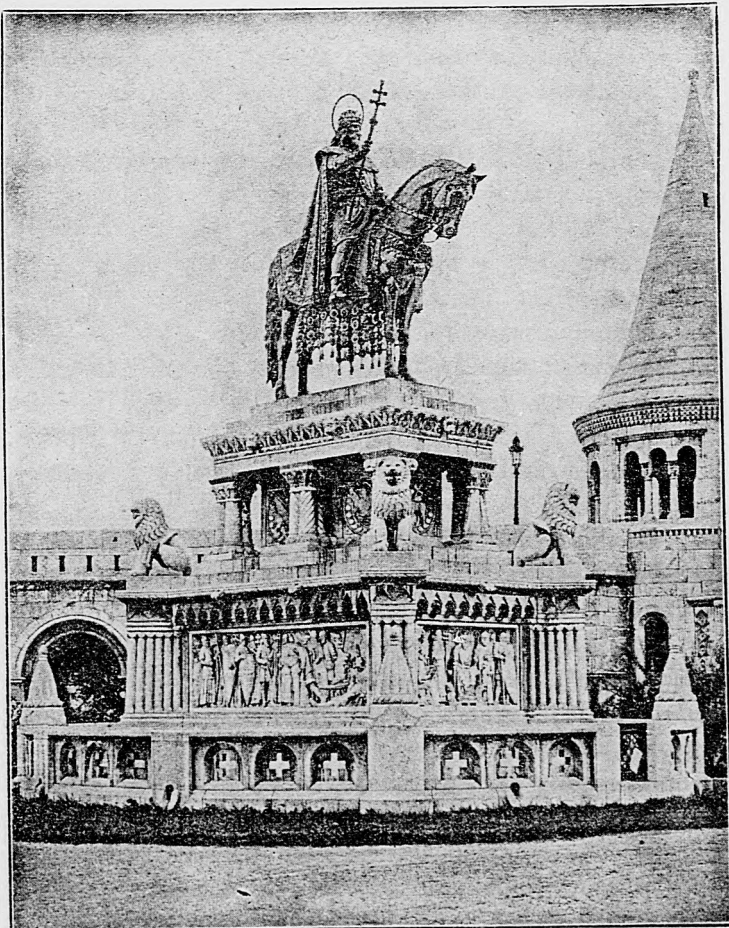
Za metr. cent kukuričných šúlkov v januári roku 1919. bude sa platit 8 korún, potom do konca mája každý mesiac o 50 halierov viac.

Komu sa kukurica neurodila alebo komu sa jej neurodilo toľko, koľko mu dľa nariadenia náleží, potrebnú kukuricu kúpiť smie si len potom, keď vrchnosť pre všeobecnú spotrebu zaopatrí kukuricu.

Kukuricu previezť slobodno len s dopravným certifikátom.

CHYRNIK.

Narodeniny jeho veličenstva kráľa v hlavnom meste 17. augusta slávil v korunovačnom chráme za prítomnosti zastupiteľov vlády, cirkevných, vojenských, štátnych a hlavnomestských vrchností. Všetky verejné a mnohé privátne stavania ozdobené boli zástavami.

Pravica Svätého Štefana.

Krajinský sviatok sv. Štefana, prvého apoštolského kráľa Uhorska. V utorok, 20. augusta z príležitosti krajinského sviatku sv. Štefana, I. apoštolského kráľa Uhorska, veľkolepý slávnostný pochod so sv. Pravicom z farského kostola kráľ. hradu do korunovačného chrámu kráľa Matiaša viedol jeho Eminencia kardinál, knieža-primas Uhorska dr. Ján *Csernoch*. Pri slávnostnom pochode a s ním spojených službách Božích prítomní boli: zastupitelia sboru biskupského Uhorska, prepošti, opáti, praláti a iní hodnostári cirkevní, zastupitelia vlády, kraj. zákonodarstva, štátnych a hlavnomestských úradov, zastupitelia vojenských vrchností, katolícke spolky, družstvá, fárnosti hlavného mesta a tisíce veriacich zo všetkých krajov vlasti.

Kráľ na talianskom fronte. Jeho veličenstvo kráľ 7. augusta popoludní v sprievode náčelníka generálneho štábu rakúsko-uhorskej armády baróna Arza odcestoval na juhozápadný front. Panovník na rozličných odsekoch talianskeho bojišťa prehliadol viac divísií, vypočul zprávy vyšších veliteľov a prijal deputácie dôstojníkov a mužstva. Keď kráľ v Suganskom údolí prehliadal čaty, odrazu len zjavilo sa viac nepriateľských letúňov. Naše odstraňujúce batterie hneď začaly prudko strieľať a vyleteli aj naši letúni, aby zahnali talianskych letúňov. Nepriateľské lietadlá aj odletely, ale o krátky čas sa vrátili a ustavične krúžili nad panovníkom. Nato sa vyvinul mimoriadne prudký boj, v ktorom do rachotania strojových pušiek zamiešalo sa aj dunenie kanónov. Jedon taliansky äroplán začal horeť a srútil sa. Kráľ počas povetného boja čatám rozkázal utiahnuť sa do úkrytov, on sám ale so štábom zostal na tvári miesta. Jeho veličenstvo kráľ prehliadol i čaty generála Boroeviča. Z talianskeho frontu kráľ vrátil sa do Reichenauvy.

Manželstvo. Ján *Bartos*, krajinský vyslanec Kresfanskej Sociálnej Ludovej strany okresu zlatomoravského a slečna Ilona *Gálffy*, dcéra lesníckeho radcu arcikniežatského, v sobotu, 31. augusta popoludní o 5. hodine do stavu manželského vstúpia vo farskom kostole zlatomoravskom. Sobášu ich osvietený pán dr. Alexander *Ernszt*, pápežský pralát, hlavný správca Katolíckej Ludovej Jednoty. Svedkovia budú so stránky mladoženicha Georg *Szmrecsányi*, fõišpán prešporskej stolice a slobodného kráľovského mesta Prešporka a so stránky nevesty Julius *Vaszary*, správca pánstva.

50-ročné kňazské jubiläum. V nedeľu, 4. augusta zriedkavej slávnosti boli účastní veriaci fárnosti mestečka Galgóc. V tento deň totižto dôstojný pán Augustin M. *Brucker*, tamojší farár slávil svoje 50-ročné kňazské jubiläum, z ktorej príležitosti slávnostnú reč držal osvietený pán dr. Alexander *Ernszt*, pápežský pralát, hlavný správca Katolíckej Ludovej Jednoty. Jubilant až k slzám pohnutý vďaka vzdával milostivému Pánu Bohu, že mu tohoto túžobne očakávaného zriedkavého dňa dožil sa poprial. Po sv. omši osobitná deputácia veriacich dostavila sa pred jubilantom a znakoím úprimnej povďačnosti, hlbokoj úcty a vrelej lásky, umelecky ozdobený kalich odovzdala duchovnému ich pastierovi.

Z biskupstva spišského. Velkobobrovský administrátor Anton Pessek poverený je s vedením spišskosobotskej fary, zubrohľavský kaplán Štefan Huray ale so spravovaním fary velkobobrovskej. Vlašský kaplán Jozef Brnuszák za dočasného spoľuadministrátora preložený je do Dolnej Lipnice. Martin Gallovics, aktuár úradu náboženských základín, za kaplána vymenovaný je do Vlach a doterajší smižanský kaplán Jozef Jostyák do Podhradia. Novovysvätený Štefan Lyach za kaplána poslaný je do Smižian a novovysvätený Štefan Faith do Veľkého Bobrova.

Na podporu katolíckej mládeže university novšie väčšie obnosy obetovali: knieža dr. Lad. Bathány-Strattman 5000, kaločský arcibiskup dr. Arpád Várady 5000, pannonhalmský arciepát dr. Tibor Hajdu 1000, dr. Remig Békefi v Zircu 1000 a ostrihomský kanonik dr. Julius Machovits 500 korún.

Cirkev za školu. Pätikostolská kapitula k vystavným trovám pätikostolského dievčenského gymnásia prispela 50.000 korunami. Okrem toho ešte aj jednotliví kanonici obetovali menšie-väčšie obnosy, medzi inými pralát-kanonik Julius Wajdits na ten cieľ dal 10.000.

Trenčinský farar za študujúcu kat. mládež. Trenčinský opát-farar Rudolf Misz z piležitosti 31. júla slávenej svojej striebornej sv. omše, k podporovaniu katolíckej mládeže university složil základinu 10.000 korún. Velkodušný darca mieni tú základinu neskoršie ešte zväčšiť.

Pralát-kanonik Alexander Giesswein, krajinský vyslanec kresfansko-sociálnej Ludovej strany, na viac týždňové liečenie odcestoval do Karlových Varov.

Provinciálom uhorskej provincie Jezuitov stal sa Eugen Somogyi, ktorý od roku 1913. rektorom bol trnavského jezuitského kláštora a magistrom novicov.

Katolícky kňaz obecným rychtárom. V Brutovciach vo Spiši pri poslednej rychtárskej volbe za obecného rychtára jednohlasne vyvolili tamojšieho farára Eduarda Szkalszkého, ktorý s neobyčajnou horlivosťou koná svoj nový úrad. Vo Spiši je to druhý päd, že kňaz je obecným rychtárom.

Zo starolubovenského volebného okresu. Anton Beszkid, krajinský vyslanec kresť.-soc. Ludovej strany starolubovenského okresu, 6. augusta popoludní pri súhlase obecnstva maďarskú a slovenskú účtovnú reč mal v Starej Vsi. Deň predtým navštívil viacerých v Podolinei, zaujímajúc sa zvlášte o utvoriť sa majúci internát gymnásia a o električné osvetlenie mestečka.

Školské zo Spiša. V Smolniku k rim.-kat. štátnej škole za učiteľku vyvolili diplomovanú učiteľku Margitu Sobisek a v Jazersku v Magure k rim.-kat. škole za učiteľku vyvolená je relovská rodáčka, dipl. učiteľka Maria Podolszky, sestra švábovského kaplána. Belanská rodáčka Vilma Viroszteck, ktorá doteraz účinkovala pri rim.-kat. škole v obci Csolnok, vymenovaná je k lubickej štátnej Ludovej škole.

Amerika 80.000 mužov ztratila pri poslednej francúzskej offensíve.

Smrť. Gróf Ludvik Csáky, večitý pán spišskej zeme a večitý nadžupan spišskej stolice, bývalý vyslanec krajiný, po dlhom trápení 30. júla zomrel v 73. roku života svojho.

Dobročinná ľudová slávnosť v Spišskej Novej Vsi (Igló). V Novej Vsi 21. júla v Madarász-parku zariadili veľkolepú dobročinnú ľudovú slávnosť, ktorá sa veľmi skvele vydarila. Ľudová slávnosť priniesla čistého osahu 12.000 korún. Z toho obrátia 6000 korún k spomoženiu novovesských válečných sirôt a 6000 korún na budapeštiansky Spišský Domov (Szepesi Otthon).

Úradné zamenenie ruských, uhorských a rakúskych válečných zajatcov sa už začalo. Prvá zásielka uhorských a rakúskych zajatcov, ktorá pozostáva z 3000 mužov, o niekoľko dní zanechá Rusko. Z územia našej monarchie tiež v tritisícových skupinách posúľu po železnici zajatých vojakov do Ruska.

Ukrajinskú korunu, dľa zprávy ukrajinských novín, pápež Innocent IV. bol daroval kniežatu a kráľovi Danilovi Romanowyschovi, s ktorou ho za kráľa korunovali roku 1253. v Dochorytschyne. Do 2. júna 1915. strážili tú s krížom opatrenú korunu v biskupskom kostole v Przemysli, odkiaľ ju Rusi po zaujatí pevnosti odviezli do Petrohradu. Odvtedy niet o nej chýru.

Mnoho ovocia v Šáriši. Z Prešova oznamujú: V šárišskej stolici je tolko jablk, hrušiek a orechov, ako už od šesťdesiat rokov nebolo. Sú aj také stromy, na ktorom sa urodilo 2—3 metr. centy jablk. V Šáriši toho roku úroda jablk a hrušiek prevyšuje 1000 vagónov a úrodu orechov možno rátať na viac sto vagónov. Na ten chýr nahrnulo sa do Šáriša mnoho haličských židovských kšeftárov a za metr. cent orechov sľubujú 800—1000 korún.

Vyznačený spišsko-magurský vojak. Richvaldský mládenec Jozef Bordiga, ku 315. honv. peš. pluku pridelený honvéd z 9. honv. pluku, na talianskom bojišti vyznačený bol striebornou medaillou hrdinskosti druhej triedy.

Krémári-židia — urbárni predsedovia. Zo Spišskej Magury oznamujú: V Haligovciach za urbárneho predsedu vyvolili Vilhelma Grünwalda a vo Veľkom Lipniku Leopolda Goldmanna (Leibu). Obidvaja sú židovskí krémári. Katolícki gazdovia s tým potupili len samých seba, keď koplí kresťanské zásady a kapustu sverili capom! Haligovčania a Lipničania, kdeže ste podeli kresťanské povedomie a čo je s vaším rozumom?!

Ruskí váleční zajatci ako zbojníci V obci Berekbösörmény styria ruskí váleční zajatci zavraždili Jozefovú Erös a ukradli jej 8000 korún. Na druhý deň ráno prišiel práve jej syn z ruského zajatia a našiel mrtvolu svojej matky. Vrahov chytili a už ich aj obesili.

Hrdinská smrť letúňskeho dôstojníka. Letúňsky nadporučík gróf Salm hrdinskou smrťou zomrel na talianskom bojišti v povetnom boji.

Uhorskí vojaci žnú v Ukraine. Rakúsko-uhorské vojenské veliteľstvo postavilo oddiele, ktoré pomáhajú ukrajinským gazdom pri žatevných prácach.

Dôchodok prešporskej kráľovskej slávnosti. Z Prešporka ornamujú: Dňa 16. júla zariadená veľkolepá dobročinná slávnosť, na ktorej i kráľovský pár vzal účasť, priniesla 97.000 korún.

Čestný hrdina česko-slovenskej streleckej brigády. Za oného času, v auguste 1915., mnoho sa rozprávalo o úteku ruského generála Kornilova z uhorského válečného zajatia. K úteku pomohol mu český poddôstojník Franc Mrňák, ktorý nato obesený bol v Prešporku. V Rusku bojujúca česko-slovenská brigáda Mrňaka vymenovala za čestného hrdinu brigády, poneváž svoj život položil za oslobodenie českého národa.

Hrdinskou smrťou zomrel za vlasť Vincent Krajnýák, poručík 6. honv. landšt. pluku. V krvavých bojoch pri Piave ranený bol ťažko štyrma nepriateľskými guľkami a následkom toho zomrel v nemocnici po dvojtýždňovom veľkom trápení. Ťažko navštívení rodičia jeho, ktorí už druhého syna museli obetovať za vlasť, jeho mrtvolu dali priviezť do spišskej Tvarožnej, kde 17. júla bol pochovaný.

Zastrelili vojenských úskokov. V Budapešti pred pár dňami zastrelili landšturmistov: Štefana Kuna, Nestora Miroszavljevicsa, Mateja Urbaneka a v Zombore landšturmistu Omera Puina preto, že uskočili od vojska.

Chytili deväť ušlych talianskych poručíkov. Blízko Meránu v Tyrolsku 18. júla chytili 9 zajatých talianskych poručíkov, ktorí chceli ujsť.

Pivo zase je drahšie. Doteraz hektoliter piva stál 112 korún a odterajška stojí 136 korún.

Z Fínska vykážu židov. Fínská vláda uzavrela, že vyženie z krajiny všetkých židov.

Hrom zapafuje. V minulé dni zúrila veľká búrka v chotári Nyiregyházu. Hrom udel na viacerých miestach. Desafročný syn gazdu Michala Tomasovszkého v sprievode ruského zajatca s vozom naplneným novým zbožím ponáhlal sa do mesta, na ceste zastihla ich ale búrka a hrom udel do voza. Chlapec onemel od strachu, ruský zajatec utrpel ťažké popáleniny a zbožie zhorelo.

Odanenie cudzích na dobročinný cieľ. Z Košíc oznamujú: V Košiciach odaní majú denne 50 haliermi tých cudzích, ktorí si vezmú byt v hostincoch. Dôchodok ten, ktorý má obnášať ročne 20 000 korún, obrátia na dobročinný cieľ.

Karotky na dohán v Prešove. Z Prešova oznamujú: Námestný mešťanosta mesta Prešova Jozef Magyar do života uviedol karotky na dohán. Každý dospelý muž týždenne dostane 14 cigár alebo 40 cigaret alebo tomu zodpovepný dohán. Rozdelenie deje sa dľa zásob, takým spôsobom úfajú, že každý prijde ku tolko fajčivu, kolko mu prislúcha.

Smrť. V Spišskom Podhradí 22. júla zomrel Ignác Hóhr, bývalý profesor kapitulskej rím-kat. učiteľskej prípravovne, v 72. roku života svojho. Ako profesor za 31 rokov účinkoval horlive v tom ústave.

Botanická záhrada vo Vys. Tatrách. V Tatranskej Lomnici na jar založia botanickú (rastlinársku) záhradu.

Na budapeštianske výpomocné kaplnky najnovšie obetovali: štátny sekretár Adolf Samassa 1000, ministerský radca Aurel Samassa 1000 a Eugen Frux tiež 1000 korún.

Vyznačení košički honvédi. Landšturmista Ján Gajeczki znovu dostal striebornú medailu hrdinskosti druhej triedy, s tou istou medailou najnovšie vyznačení boli ešte: landšt. kaprál Karol Steurer, landšt. frajtri Arpád Bohuczky, Pavel Juhász, honvéd Ján Poprocs, landšturmista Pavel Horváth, Eduard Láng. Všetci z 9. honv. peš. pluku.

V Genfe zatvorili kostoly. V Genfe (Švajciarsko) rozširuje sa takzvaná španielska náčha v tak veľkom rozmere, že mestská vrchnosť zatvorila ešte všetky verejné miestnosti. Zatvorili ešte aj kostoly.

Retiazky na ohlávku 7 K.

Retiazky pre lichvu s patent strunou strednej jakosti 11 korún 50 halierov, silnej doroby. Trovy doposlania a zaobalenia týkajú sa objednávateľa. K objednaní pri voprednom zaslaní peňazí alebo s poštovou dobierkou.

LENDVAI MÓR vývozný dom.
Budapest, VII., Kertész-utca 43.

Svrabľavosť, lišaj, svrab

najrýchlejšie odstráni **Dr. Flesch-a** zákonom chránená

Skaboform-masť

Nešpiní, nemá žiadneho zápachu. Teglik na próbu K 3.—, veľký tegel K 5.—, rodinná dávka K 12.— Adresa K objednaníu:

Dr. E. Flesch-a
„Korona“ gyógyszertára, (Győr).

Bezkarotkyzasiela

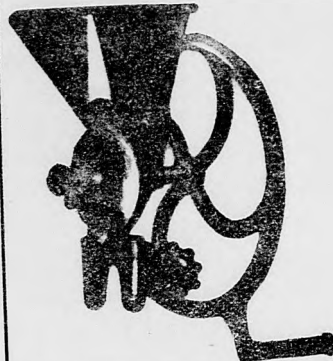
Schäfer Miksa, I., Döbrentei-tér 4.
Výborné domáce topánky s linoleum podošvami pár za 15, 18, 35 K. **Prvotriedne sandale** od čísla 24—30 K 8.20, od 31—35 K 9.50, od 36—40 K 10.7, od 41—44 K 12.2) **Roboťnícke sandale** mimoriadne trvávajúce 20 kor. **Roboťnícke papuče** K 8.80. **Ženské papuče** 10 korún. Nezodpovedne zľátky prijímam.

istotne lieči zákonom chránený prostriedok. Nešpiní a je zcela bez zápachu. Malý teglik 4 koruny, veľký teglik 6 korún, rodinný teglik 10 korún k tomu patriaceho borovičkového mydla cena 6 K. Adresa objednávok:

Alexander Gerő, lekárník Nagyköros 40.

Svrabľavosť, Potenie, Slničný úpal, Supanie kože, Svrab a hostec, Neduhy kože, rany, Opuchliny a staré rany

Mädu

každé kvantum kupujeme za najvyššie denné ceny a prosíme o fix offerty.

Magyar Mézkitétel. Balaton-főkajár.

Sódu k vareníu

mydla, sódu ku praniu šiat, sirkový kameňný prach, ocot k jedlám treba si objednať v Gaál korenárskom obchode József-u. 54. 191

Oznamy prijíma administracia

„Krestan“

BUDAPEST,
Szentkirályi-utca 28.

Šrotujúci stroj.

V hospodárstve nevyhnutne potrebný, šrotuje od najhrubšieho do najmenšieho, ponač stroj najdokonalejšie možno regulovať. Lankej prácachopnosti a hnatia, bo na ňom i dieťa šrotovať môže. Cena s obalením a zárukou 90 korún, s prípravou na nohy 150 korún.

Tieto stroje zhotovuje a zasiela

IMRICH TÓTH, Jászalsószentgyörgy

Pri objednaní prosím zreteľne udať adresu a železničnú stanicu.

Zázračné šijacie šidlo

len K 4.90 šije najrýchlejšie štipujúce šitky ako šijací stroj. Najlepší vynález K šitiu kože, roztrhaných topánok, koňského riadu pokrývov, vriec, každého druhu šiat, šiat atď. Všetko každý sám si môže opraviť. Preto aj tento vynález každému nevyhnutne je potrebný. Záruka súčasti upotrebenia. Cena kompletnej šijacej šidiel s cvernami, 4 rôznymi ihlami a s úpravou upotrebenia, 1 kus K 4.90 3 kusy K 13.50. Zasiela s poštovou dobierkou M. Swoboda. Viedeň, III/2. Hiessgasse 13—49.

Ja Anna Csillag

s mojimi 185 cm. obrovskéj dĺžky LOREY VLASMI, ktoré som dosiahla 14 mesačným upotrebovaním vlastného vynálezu masť. Toto je jediný osvedčený prostriedok proti prechutiu ku podporovaniu rastenia a posilneniu pody vlasov. — Pri mužských v krátkom čase pôsobí rastenie hustej brady, vlasom a brade dodá prirodzeného lesku a ľahkej ohybnosti a do najvyššieho veku chráni pred časným ošedivením

Cena teglika: 6, 10 a 15 kor.

Poštové zásielky vybavujú sa každodenne, pri voprednom zaslaní obnosu alebo s poštovou dobierkou, do všetkých krajov sveta bezprostredne z dielne, kam všetky objednávania upraviť treba.

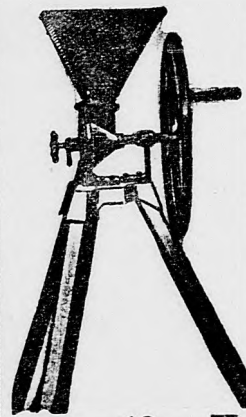
ANNA CSILLAG, Viedeň,
Kohlmarkt 20.

NAJDOKONÁLEJŠÍ MLYNEK!

Ktorým bár aj dieťa, pripraveným na ňom strojom, každého druhu oštiepí alebo somleť môže Obrovskéj schopnosti roboty.

Bezodkladne k lifrovaniu. Cena K. 150.

Tenistý stroj k prípraveníu na stól alebo postavec bez nôh K 120, menší k domá-cemu upotrebeníu K 80. Objednaníu prosíme na poštovej poukázke a zaslať treba aj 10.— K závdavok.

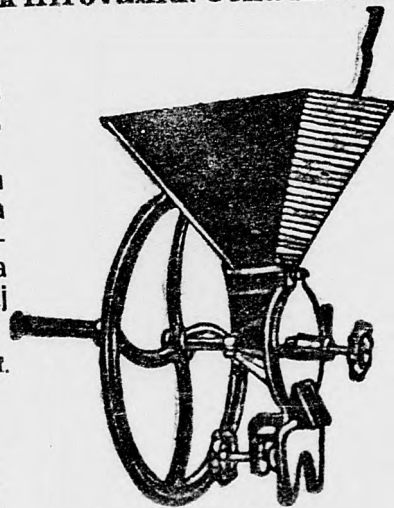

K odporúčaniu mlynky bezodkladne objednať. Výlučná adresa objednaníu:

PAVEL SOHR

Somogyzil 35.

fabričný sklad oceľového tovaru.

Železničnú stanicu objednávateľa treba udať.